

Algemene voorwaarden

Artikel 1 – Definities

1. Opdrachtnemer: De gebruiker van deze voorwaarden.
2. Opdrachtgever: De wederpartij van opdrachtnemer, zijnde een natuurlijke persoon of een rechtspersoon, die aan opdrachtnemer de opdracht heeft gegeven tot het verrichten van werk.
3. Consument: Een natuurlijk persoon of een vereniging van eigenaren, die niet handelt in de uitoefening van beroep of bedrijf.
4. Overeenkomst: Een overeenkomst tussen opdrachtgever en opdrachtnemer tot het verrichten van werk.
5. Werk: Het totaal van de tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer overeengekomen werkzaamheden en leveringen van de daartoe te verwerken zaken.
6. Meerwerk: Al het werk dat buiten de overeenkomst valt, waaronder extra werk ten gevolge van onvoorziene omstandigheden.

Artikel 2 – Toepasselijkheid algemene voorwaarden

1. Deze algemene voorwaarden maken deel uit van iedere overeenkomst tussen opdrachtnemer en opdrachtgever en zijn van toepassing op alle overige handelingen en rechtshandelingen van opdrachtnemer en opdrachtgever.
2. Een van het aanbod afwijkende aanvaarding geldt als een nieuw aanbod. Aanvaarding hiervan zal slechts het geval zijn indien schriftelijk door opdrachtnemer bevestigd.
3. In geval van een afwijkende aanvaarding op ondergeschikte punten, komt daarentegen conform deze afwijkende aanvaarding wel een overeenkomst tot stand, tenzij de opdrachtnemer onmiddellijk protesteert.
4. Deze algemene voorwaarden prevaleren altijd. Indien de opdrachtgever deze algemene voorwaarden uitdrukkelijk verwerpt, komt er geen overeenkomst tot stand.
5. Deze algemene voorwaarden worden geacht te zijn aanvaard door de opdrachtgever wanneer er met zijn toestemming een aanvang wordt gemaakt met het werk, ongeacht of deze algemene voorwaarden uitdrukkelijk zijn verworpen door opdrachtgever. Er komt alsdan een overeenkomst tot stand conform het aanbod van opdrachtnemer.

Artikel 3 – Aanbod (c.q. offerte)

1. Het aanbod voor werk wordt schriftelijk of elektronisch gedaan, tenzij dit niet mogelijk is wegens spoedeisende omstandigheden.
2. De opdrachtnemer is niet gebonden aan mondelinge afspraken zolang deze door de opdrachtgever niet op schrift zijn bevestigd. Dit neemt niet weg dat beide partijen de mogelijkheid hebben om de totstandkoming van de overeenkomst door andere middelen te bewijzen.
3. Alle aanbiedingen van opdrachtnemer zijn vrijblijvend en daarom kan herroeping slechts geschieden onmiddellijk na de aanvaarding van opdrachtgever.
4. Elk aanbod voor werk is één ondeelbaar geheel en kan derhalve slechts als geheel worden aanvaard, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Artikel 4 – Prijs en prijswijzigingen

1. Indien bij de prijsvormingsmethode "regie" een uitvoeringstermijn en/of totaalprijs wordt geïndiceerd, kan opdrachtgever daaraan geen rechten ontleen.
2. Opdrachtnemer is bevoegd om na het sluiten van de overeenkomst de volgende extra kosten bij de opdrachtgever in rekening te brengen:
 - extra kosten die het gevolg zijn van (on)voorziene kostenverhogende omstandigheden, die niet aan opdrachtnemer kunnen worden toegerekend, mits de opdrachtnemer opdrachtgever zo spoedig mogelijk voor de noodzaak van een prijsverhoging waarschuwt;
 - extra kosten welke het gevolg zijn van de door opdrachtgever onjuiste verschaft gegevens welke voor de prijsbepaling van belang zijn, tenzij opdrachtnemer de onjuistheid van de gegevens voor het vaststellen van de prijs had behoren te ontdekken;
 - extra kosten welke het gevolg zijn van fouten in de offerte, mits deze fouten bij de opdrachtgever bekend waren en deze heeft verzuimd ze te melden aan opdrachtnemer. Met extra kosten worden die kosten bedoeld die niet zijn verdisconteerd in de prijs.
3. In geval van de eerste grond van het bepaalde in lid 2, heeft de consument het recht de overeenkomst te ontbinden, mits de prijsverhoging plaats vindt binnen drie maanden na totstandkoming van de overeenkomst.
4. Tenzij dit uitdrukkelijk door opdrachtnemer is aangegeven kunnen aan door haar verstrekte prijslijsten, brochures, drukwerken en dergelijke door de opdrachtgever geen rechten worden ontleend.

Artikel 5 – Totstandkoming van de overeenkomst

1. De overeenkomst komt, tenzij anders overeengekomen, tot stand door aanvaarding van opdrachtgever van het aanbod van opdrachtnemer, door één exemplaar van de prijsopgave ondertekend te retourneren naar opdrachtnemer.
2. Indien opdrachtgever zonder aanvaarding van het aanbod de opdrachtnemer een aanvang laat maken met het uitvoeren van het werk waarop het aanbod betrekking had, wordt opdrachtgever geacht het aanbod conform de offerte te hebben aanvaard.

Artikel 6 – Uitvoering van de overeenkomst.

1. Opdrachtgever stelt de opdrachtnemer in de gelegenheid het werk te verrichten.
2. Het personeel van opdrachtnemer heeft vrije toegang tot de aanwezige toiletten op het werk. Indien de opdrachtgever geen consument is, heeft het personeel van opdrachtnemer tevens vrije toegang tot de schaftlokalen op het werk.
3. Opdrachtgever zorgt ervoor dat opdrachtnemer tijdig kan beschikken over het volledige bestek, over de voor het werk benodigde goedkeuringen (zoals vergunningen en ontheffingen) en de overige voor het werk benodigde gegevens, al dan niet op verzoek van opdrachtnemer.
4. Opdrachtgever dient ervoor te zorgen dat door derden uit te voeren werkzaamheden en/of leveringen die niet tot het werk van opdrachtnemer behoren, zodanig en zo tijdig worden verricht dat de uitvoering van het werk daarvan geen vertraging ondervindt. Indien niettemin vertraging ontstaat, dient de opdrachtgever de opdrachtnemer daarvan tijdig in kennis te stellen.
5. Opdrachtgever verschafft aansluitingsmogelijkheden ten behoeve van de voor het werk benodigde nutsvoorzieningen (gas, water, elektriciteit). De kosten hiervan en van het benodigde verbruik zijn voor rekening van opdrachtgever.
6. Opdrachtgever nodigt opdrachtnemer uit aanwezig te zijn bij alle bouwvergaderingen die direct dan wel indirect betrekking hebben op diens werk.
7. Opdrachtgever zorgt ervoor dat aanvoerwegen dusdanig worden aangelegd en onderhouden dat materiaal te allen tijde in volle ladingen binnen werfstand van het werk kunnen worden gebracht.
8. Opdrachtgever zorgt ervoor dat de opzet en uitvoering van het werk zodanig is dat daardoor de schade aan personen, goederen en milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.
9. Opdrachtgever stelt de voorzieningen beschikbaar voor het inzamelen van (chemisch) bouwafval.

Artikel 7 – Meer- en minderwerk

1. Opdrachtnemer is gerechtigd meerwerk in rekening te brengen en gehouden minderwerk in mindering te brengen op het totaalbedrag van het werk.
2. Meerwerk wordt berekend op basis van prijsbepalende factoren op het moment waarop het meerwerk werd verricht. Minderwerk wordt berekend op basis van prijsbepalende factoren op het moment waarop de overeenkomst werd gesloten.
3. In geval van meerwerk wordt er bovenop het totaalbedrag van het meerwerk een toeslag van 10% in rekening gebracht gezien de extra kosten die met meerwerk gepaard gaan.
4. Opdrachtnemer dient opdrachtgever tijdig te waarschuwen voor de prijsverhoging ten gevolge van het door opdrachtgever gewenste meerwerk, tenzij deze de noodzaak van een prijsverhoging uit zichzelf had moeten begrijpen.
5. Indien bij de eindafrekening blijkt dat het totaalbedrag van het minderwerk het totaalbedrag van het meerwerk overtreft, heeft opdrachtnemer recht op een bedrag gelijk aan 10% van het verschil van die totalen.
6. Wijzigingen in de overeenkomst zullen zoveel mogelijk schriftelijk worden overeengekomen. Het ontbreken van een schriftelijke opdracht laat de aanspraken van de opdrachtnemer en opdrachtgever op verrekening van meer- en minderwerk onverlet.

Artikel 8 – Stillegging van het werk

1. De opdrachtgever is bevoegd de uitvoering van het werk geheel of gedeeltelijk stil te laten leggen indien daartoe, naar het oordeel van opdrachtnemer, een gewichtige reden bestaat. Voorzieningen, die opdrachtnemer ten gevolge van de stillegging moet treffen, dienen door opdrachtgever te worden vergoed. Schade die opdrachtnemer tengevolge van de stillegging lijdt, dient eveneens te worden vergoed door opdrachtgever.
2. Indien gedurende de stillegging schade aan het werk ontstaat, komt deze niet voor de rekening van de opdrachtnemer.
3. Indien de stillegging langer dan 14 dagen duurt, kan opdrachtnemer bovendien vorderen dat hem een evenredige betaling voor het uitgevoerde gedeelte van het werk wordt gedaan. Daarbij wordt rekening gehouden met op het werk aangevoerde, nog niet verwerkte, maar wel reeds door de opdrachtnemer betaalde bouwstoffen.
4. Indien de stillegging langer dan een maand duurt, is opdrachtnemer bevoegd het werk in onvoltooid staat te beëindigen onder gehoudenheid van de opdrachtgever tot betaling van verschuldigde vervallen termijnen alsmede vergoeding van alle uit de annulering voor opdrachtnemer voortvloeiende kosten en schade, waaronder begrepen een vergoeding van winstderving gesteld op 25% van de aanneemsom vermindert met door opdrachtnemer niet gemaakte kosten.

Artikel 9 – Opzegging van de overeenkomst

1. De opdrachtgever die geen consument is, is bevoegd de overeenkomst schriftelijk geheel of gedeeltelijk op te zeggen indien daartoe, naar het oordeel van opdrachtnemer, een gewichtige reden bestaat.
2. In geval van opzegging door opdrachtgever zal hij de voor het gehele werk geldende prijs moeten betalen, verminderd met de besparingen die voor de opdrachtnemer uit de opzegging voortvloeien, tegen aflevering door de opdrachtnemer van het reeds voltooide werk. Indien de prijs afhankelijk was gesteld van de werkelijke door de opdrachtnemer te maken kosten, wordt de door de opdrachtgever verschuldigde prijs berekend op grondslag van de gemaakte kosten, de verrichte arbeid en de winst die de opdrachtnemer over het gehele werk zou hebben gemaakt.
3. Het bovenstaande laat onverlet het recht van opdrachtnemer om uit andere hoofde schadevergoeding te vorderen.

Artikel 10 – Opschorting en ontbinding

Opdrachtnemer is bevoegd de nakoming van zijn verplichtingen op te schorten of de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden indien:

- opdrachtgever de verplichtingen uit de overeenkomst niet, niet-volledig, te laat of gebrekkig nakomt;
- opdrachtnemer goede grond heeft te vrezen dat de opdrachtgever de verplichtingen niet zal nakomen;
- opdrachtgever bij het sluiten van de overeenkomst verzocht is zekerheid te stellen voor de voldoening van zijn verplichtingen uit de overeenkomst en deze uitblijft of onvoldoende is.

Artikel 11 – Oplevering en opleveringstermijn

1. Het werk wordt als opgeleverd beschouwd wanneer de opdrachtnemer aan de opdrachtgever heeft meegedeeld dat het werk voltooid is en dat deze het werk heeft aanvaard. Kleine onvolkomenheden zullen geen reden zijn voor afwijzing van het werk.
2. Het werk wordt eveneens als opgeleverd beschouwd:
 - a. wanneer de opdrachtgever niet binnen 14 dagen, nadat de opdrachtnemer de opdrachtgever te kennen heeft gegeven dat het werk voltooid is, het werk keurt en (al dan niet onder voorbehoud) aanvaardt dan wel weigert onder aanwijzing van de gebreken;
 - b. wanneer de opdrachtgever het object waaraan het werk is verricht (weer) in gebruik neemt, met dien verstande, dat door ingebruikneming van een gedeelte van het werk, dat gedeelte als opgeleverd wordt beschouwd;
 - c. door betaling van de opdrachtgever van de eindfactuur.
3. De kennisgeving van de opdrachtnemer dat het werk klaar is om te worden opgeleverd kan bestaan uit een schriftelijke of mondelinge mededeling dan wel uit het toezenden van een

eindfactuur.

4. De overeengekomen opleveringstermijn is geen fatale termijn. Bij overschrijding van de opleveringstermijn dient opdrachtgever opdrachtnemer middels een ingebrekestelling de gelegenheid te bieden om diens verplichtingen alsnog binnen een redelijke termijn na te komen. Indien de opdrachtnemer tijdens de uitvoering voorziet dat de opleveringstermijn zal worden overschreden, doet hij hiervan terstond mededeling aan opdrachtgever onder vermelding van de vermoedelijke aanleiding.
5. Een door opdrachtnemer opgegeven termijn waarbinnen voltooiing van het door de opdrachtnemer uit te voeren werk plaats had moet vinden, wordt uitgesteld met de tijd dat uitvoering niet kan plaatsvinden tengevolge van overmacht, tussentijdse opdrachtwijzigingen en/of het niet beschikbaar stellen van voor de uitvoering van de opdracht benodigde informatie door opdrachtgever en/of derden.
6. Zolang opdrachtgever een overeengekomen verplichting niet nakomt, heeft opdrachtnemer het recht om de eventueel overeengekomen uitvoeringstermijn op te schorten. Deze opschortingbevoegdheid heeft opdrachtgever ook indien opdrachtgever een of meer betalingstermijnen heeft overschreden.
7. Wanneer partijen een vermoedelijke datum van oplevering zijn overeengekomen, wordt het werk opgeleverd op of omstreeks deze datum.
8. Na oplevering is het werk voor risico van de opdrachtgever.

Artikel 12 – Betaling

1. Betaling dient te geschieden binnen de gestelde termijn. Na deze termijn is de opdrachtgever 1,5 % rente per maand verschuldigd over het opeisbare bedrag. Hierbij wordt een gedeelte van de maand als hele maand gerekend.
2. Alle incassokosten ten gevolge van niet-tijdig betaalde bedragen, zowel buitenrechtelijk als gerechtelijk, komen voor rekening van de opdrachtgever. Buitengerechtigde kosten bedragen tenminste 15% van het niet tijdig betaalde bedrag.
3. Opdrachtgever is in geval van een klacht en/of vermeend gebrek slechts gerechtigd het bedrag in te houden dat betrekking heeft op het betwiste gedeelte.
4. Opdrachtgever dient te betalen zonder korting of verrekening met enige dan al niet betwiste vordering van opdrachtgever op opdrachtnemer, voor zover de opdrachtgever geen consument is.
5. In geval betaling in termijnen is overeengekomen en opdrachtgever met de betaling van een termijn in gebreke is, is opdrachtnemer, onverminderd zijn overige rechten, gerechtigd het werk op te schorten totdat opdrachtgever aan al zijn opeisbare verplichtingen heeft voldaan.
6. Verplichtingen van opdrachtgever zijn onmiddellijk opeisbaar in geval van:
 - liquidatie, faillissement of surséance van betaling van opdrachtgever of in geval opdrachtgever anderszins in betalingsmoeilijkheden komt;
 - omzetting in een andere rechtsvorm van het bedrijf van de opdrachtgever of in geval van overdracht van het bedrijf aan een derde;
 - de verplaatsing van de plaats van vestiging en/of woonplaats naar het buitenland.
7. Opdrachtnemer is te allen tijde gerechtigd vooruitbetaling of zekerheidsstelling van de opdrachtgever te verlangen, alvorens tot uitvoering van de overeenkomst dan wel verdere uitvoering van de overeenkomst over te gaan. Indien opdrachtgever niet de verlangde vooruitbetaling voldoet of de verlangde zekerheid op genoegzame wijze (ter beoordeling door opdrachtnemer) aantoonbaar, heeft opdrachtnemer het recht de uitvoering van de gesloten overeenkomst op te schorten dan wel om de overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst, geheel dan wel gedeeltelijk, te ontbinden en desgewenst schadevergoeding te vorderen.

Artikel 13 - Aansprakelijkheid

1. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor directe schade die tijdens de uitvoering van de overeenkomst wordt toegebracht, tenzij de schade te wijten is aan eigen opzet of grove schuld.
2. Opdrachtnemer is nimmer aansprakelijk voor indirecte schade van opdrachtgever of derden, waaronder mede begrepen gevolgschade, immateriële schade, bedrijfsschade of milieuschade.
3. Opdrachtnemer is voor gedragingen van ondergeschikten op gelijke wijze aansprakelijk als voor eigen gedragingen.
4. Opdrachtnemer is voor de gedragingen van onderaannemers niet aansprakelijk.
5. Opdrachtgever draagt het risico van schade veroorzaakt door gebreken in zaken die door hem ter beschikking zijn gesteld, dan wel op zijn verzoek worden gebruikt.
6. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade als gevolg van overschrijding van de uitvoeringstermijn.
7. Opdrachtgever draagt het risico voor schade aan alle materialen, onderdelen of gereedschappen die zich op het werk bevinden.
8. Opdrachtnemer aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor verlies of schade, direct of indirect voortvloeiende uit de inhoud van de door haar gegeven adviezen.
9. De opdrachtgever die geen consument is, vrijwaart opdrachtnemer van alle succesvolle aanspraken van derden terzake van door opdrachtnemer verrichte werkzaamheden en/of geleverde zaken waardoor die derde schade mocht hebben geleden, onverschillig door welke oorzaak of op welk tijdstip die schade is geleden.
10. Indien opdrachtgever enig aan de overeenkomst verbonden risico heeft verzekerd, is hij gehouden opdrachtnemer ter zake van dit risico te vrijwaren.
11. In geval van aansprakelijkheid van opdrachtnemer is opdrachtnemer nimmer gehouden een hoger bedrag te vergoeden dan 25% van de geleden schade met een maximum van het factuurbedrag (exclusief BTW) van het betreffende werk. In geval opdrachtnemer voor de betreffende schade is verzekerd, is zijn aansprakelijkheid beperkt tot het bedrag dat door de verzekeraar in het desbetreffende geval zal worden uitgekeerd.
12. Elke vordering tot schadevergoeding van opdrachtgever vervalt, indien de vordering niet binnen één maand nadat de schade is geconstateerd of redelijkerwijs ontdekt had moeten worden, schriftelijk aan opdrachtnemer is kenbaar gemaakt en indien zij niet binnen één jaar na dat tijdstip in rechte aanhangig is gemaakt.

Artikel 14 - Overmacht

1. Onder overmacht wordt in deze algemene voorwaarden verstaan, naast hetgeen daaromtrent in de wet en jurisprudentie wordt begrepen, alle van buiten komende oorzaken, voorzien of niet voorzien, waarop opdrachtnemer geen invloed kan uitoefenen en waardoor deze niet in staat is zijn verplichtingen na te komen.
2. Onder overmacht wordt in ieder geval verstaan:
 - Tekort aan personeel bij opdrachtnemer;
 - Stakingen in andere bedrijven;
 - Wilde of georganiseerde stakingen in het bedrijf van opdrachtnemer;
 - Een algemeen gebrek aan benodigde grondstoffen;
 - Niet voorzienbare stagnatie bij toeleveranciers;
 - Slechte weersomstandigheden;
 - Algemene vervoersproblemen en overheidsmaatregelen.
3. Opdrachtnemer heeft ook het recht zich op overmacht te beroepen, indien de omstandigheid die overmacht veroorzaakt, intreedt nadat opdrachtnemer zijn verbintenis had moeten nakomen.
4. In geval van overmacht is opdrachtnemer jegens opdrachtgever nimmer verplicht tot het vergoeden van de schade die opdrachtgever dientengevolge lijdt.
5. Indien opdrachtnemer bij het intreden van overmacht al gedeeltelijk aan zijn verplichtingen heeft voldaan, is opdrachtnemer gerechtigd tot een evenredig deel van de vastgestelde prijs op grondslag van de reeds verrichte arbeid en gemaakte kosten.

Artikel 15 Garantiebepalingen

1. Opdrachtnemer garandeert dat het aan hem opgedragen werk deugdelijk zal worden uitgevoerd en zal voldoen aan de toepasselijke normen en praktijkrichtlijnen.
2. Buiten de garantie vallen:
 - Gebreken die het gevolg zijn van ongeschiktheid van of gebreken aan zaken afkomstig van de opdrachtgever, tenzij de opdrachtnemer zijn waarschuwingsplicht heeft geschonden of anderszins met betrekking tot deze gebreken in deskundigheid of zorgvuldigheid tekort is geschoten;
 - Gebreken die de opdrachtgever op het tijdstip van oplevering redelijkerwijs had moeten ontdekken, maar niet heeft gemeld;
 - Kleine onvolkomenheden in het opgeleverde werk, die nauwelijks zichtbaar zijn en die de deugdelijkheid van het werk niet aantasten;
 - Gebreken die zijn ontstaan doordat de opdrachtgever heeft gewenst het werk op een bepaalde manier uit te laten voeren, ondanks de waarschuwing van opdrachtnemer voor de kans op het ontstaan van gebreken;
 - Gebreken die zijn ontstaan doordat de opdrachtgever niet voldoende of niet het juiste onderhoud heeft gepleegd aan het opgeleverde werk;
 - Afwijkingen van door de opdrachtnemer aan de opdrachtgever getoonde of verstreekte modellen, monsters of voorbeelden. Deze worden slechts bij wijze van aanduiding verstrekt;
 - Houtrot, voor zover dit geen verband houdt met het door opdrachtnemer uitgevoerde werk;
 - Gebreken welke het gevolg zijn van normale slijtage. Onder normale slijtage wordt in ieder geval verstaan veroudering en verkleuring.
 - Gebreken ontstaan door andere oorzaken welke niet toe te rekenen zijn aan de opdrachtnemer, waaronder in ieder geval onjuist gebruik, vandalisme en extreme weersinvloeden.
3. De termijn van garantie gaat in op de dag van oplevering. Indien en zolang de opdrachtgever niet aan zijn betalingsverplichtingen aan opdrachtnemer heeft voldaan, kan hij geen aanspraak maken op enigerlei garantie.
4. Opdrachtnemer kan gedurende de garantieperiode het volgende eisen:
 - uitvoering van het werk, dat nog niet is uitgevoerd, maar wel deel uitmaakt van de offerte;
 - herstel van het opgeleverde werk, tenzij opdrachtnemer hieraan redelijkerwijs niet kan voldoen;
 - vervanging van het opgeleverde werk.Opdrachtgever heeft geen recht op herstel of vervanging indien dit niet mogelijk is of niet van de opdrachtnemer kan worden gevergd. Wat betreft vervanging geldt voorts dat het gebrek in het opgeleverde werk vervanging dient te rechtvaardigen.
5. Het recht op vervanging vervalt indien, na het tijdstip dat de opdrachtgever redelijkerwijs met teruggave rekening moet houden, het opgeleverde werk gebreken begint te vertonen, doordat de opdrachtgever niet als zorgvuldig schuldenaar voor het behoud ervan heeft gezorgd.
6. De rechten zoals hierboven vermeld komen de consument toe onverminderd de rechten of vorderingen voortvloeiende uit de wet.
7. Vervangingskosten komen voor rekening van de opdrachtgever, tenzij de opdrachtgever een consument is.
8. Voor zover dat in redelijkheid kan worden geëist, zullen gebreken binnen drie weken, na melding aan de opdrachtnemer, worden hersteld. Afhankelijk van het gebrek kan de termijn per geval worden aangepast.
9. Indien de door opdrachtnemer verstrekte garantie een zaak betreft die door een derde werd geproduceerd, is de garantietermijn beperkt tot de garantietermijn die door de producent van de zaak wordt gehanteerd.
10. Het recht op garantie vervalt indien:
 - a. De opdrachtgever de gebreken niet binnen een termijn van 2 weken, nadat hij deze heeft ontdekt of redelijkerwijs had moeten ontdekken aan de opdrachtnemer heeft gemeld. Voor consumenten geldt een termijn van 2 maanden, die begint te lopen vanaf de dag van ontdekking;
 - b. De opdrachtgever aan het opgeleverde werk werkzaamheden, waaronder reparaties, wijzigingen en toevoegingen, heeft verricht of heeft laten verrichten, zonder de uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtnemer.

Artikel 16 – Eigendoms- en auteursrechten

1. De door of vanwege de opdrachtnemer verstrekte ontwerpen, afbeeldingen, omschrijvingen, tekeningen, modellen, begrotingen, calculaties, e.d. blijven haar eigendom.
2. Alle gevestigde rechten met betrekking tot ontwerpen, afbeeldingen, omschrijvingen, tekeningen, modellen en dergelijke worden voorbehouden en dienen te worden geëerbiedigd.
3. Het is opdrachtgever niet toegestaan de uitvoering van een ontwerp, of een deel hiervan, van opdrachtnemer te herhalen zonder de uitdrukkelijke toestemming van opdrachtnemer.

Artikel 17 - Eigendomsvoorbehoud

1. Opdrachtnemer blijft eigenaar van geleverde maar nog niet verwerkte materialen, totdat opdrachtgever aan al zijn verplichtingen voortvloeiende uit de overeenkomst heeft voldaan.
2. Tot aan het tijdstip van volledige voldoening is opdrachtgever niet bevoegd de goederen aan derden te verpanden of te vervreemden. Indien derden enig recht op de geleverde zaken willen vestigen, is opdrachtgever verplicht om opdrachtnemer zo snel mogelijk op de hoogte te stellen. Opdrachtgever is gehouden de goederen, waarop een eigendomsvoorbehoud ten behoeve

van opdrachtnemer rust, identificeerbaar te houden en/of te maken en deze van elkaar en van de overige zich bij de opdrachtgever bevindende goederen af te zonderen.

3. Indien opdrachtgever zijn verplichtingen niet nakomt of indien er gegronde vrees bestaat dat hij zulks niet zal doen, is opdrachtnemer gerechtigd de geleverde zaken bij opdrachtgever of bij derden die de zaak voor opdrachtgever houden, weg te halen of weg te doen halen. Opdrachtgever is verplicht hiertoe alle medewerking te verlenen op straffe van een boete van 10% van de totale aanneemsom voor iedere dag dat hij hiermee in gebreke blijft.

Artikel 18 - Toepasselijk recht en beslechting van geschillen

1. Op elke overeenkomst tussen opdrachtnemer en opdrachtgever is Nederlands recht van toepassing.
2. Geschillen worden in beginsel voorgelegd aan de bevoegde rechter.